

У Х В А Л А
ВЕЛИКОЇ ПАЛАТИ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 48 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частин другої – п'ятої статті 5 Закону України „Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям“, статті 9 Закону України „Про Державний бюджет України на 2018 рік“

м. Київ
20 вересня 2018 року
№ 53-у/2018

Справа № 1-168/2018 (897/18)

Велика палата Конституційного Суду України у складі суддів:

Шевчука Станіслава Володимировича – головуючого,
Головатого Сергія Петровича,
Городовенка Віктора Валентиновича,
Гультая Михайла Мирославовича,
Запорожця Михайла Петровича,
Колісника Віктора Павловича,
Кривенка Віктора Васильовича,
Лемака Василя Васильовича,
Литвинова Олександра Миколайовича,
Мельника Миколи Івановича,
Мойсика Володимира Романовича,
Саса Сергія Володимировича – доповідача,
Тупицького Олександра Миколайовича,
Шаптали Наталі Костянтинівни,

розглянула питання щодо відкриття конституційного провадження у справі за конституційним поданням 48 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частин другої – п'ятої статті 5 Закону України „Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям“ від 1 червня 2000 року № 1768–III (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 35, ст. 290) зі змінами, статті 9 Закону України „Про Державний бюджет України на 2018 рік“ від 7 грудня 2017 року № 2246–VIII (Відомості Верховної Ради України, 2018 р., № 3–4, ст. 26).

Заслухавши суддю-доповідача Саса С.В. та дослідивши матеріали справи, Велика палата Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а :

1. Суб'єкт права на конституційне подання – 48 народних депутатів України – звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність частині першій статті 8, частині третій статті 46, статтям 48, 64 Конституції України (конституційність) положення частин другої – п'ятої статті 5 Закону України „Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям“ від 1 червня 2000 року № 1768–III зі змінами (далі – Закон № 1768), статті 9 Закону України „Про Державний бюджет України на 2018 рік“ від 7 грудня 2017 року № 2246–VIII (далі – Закон № 2246).

Відповідно до частин другої, третьої статті 5 Закону № 1768 до стабілізації економічного становища в Україні розмір державної соціальної допомоги визначається з урахуванням рівня забезпечення прожиткового мінімуму; рівень забезпечення прожиткового мінімуму встановлюється виходячи з реальних можливостей видаткової частини Державного бюджету України і затверджується одночасно з прийняттям закону про Державний

бюджет України на відповідний рік. У частинах четвертій, п'ятій статті 5 Закону № 1768 визначено, для яких категорій осіб і на скільки відсотків збільшується рівень забезпечення прожиткового мінімуму.

Статтею 9 Закону № 2246 встановлено, що у 2018 році рівень забезпечення прожиткового мінімуму для призначення допомоги відповідно до Закону № 1768 у відсотковому співвідношенні до прожиткового мінімуму для основних соціальних і демографічних груп населення становить: для працездатних осіб – 21 відсоток, для дітей – 85 відсотків, для осіб, які втратили працездатність, та інвалідів – 100 відсотків відповідного прожиткового мінімуму; розмір державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям у 2018 році не може бути більше 75 відсотків рівня забезпечення прожиткового мінімуму для сім'ї; рівень забезпечення прожиткового мінімуму для визначення права на звільнення від плати за харчування дитини у державних і комунальних дитячих дошкільних закладах відповідно до Закону України „Про дошкільну освіту“ у 2018 році збільшується відповідно до зростання прожиткового мінімуму.

Народні депутати України вважають, що розмір державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям з урахуванням його максимальної величини і рівня забезпечення прожиткового мінімуму не гарантує для осіб, які отримують цю допомогу, достатнього життєвого рівня та рівня життя, не нижчого від прожиткового мінімуму, що не відповідає частині третій статті 46, статті 48 Конституції України.

На думку суб'єкта права на конституційне подання, частина друга статті 5 Закону № 1768 обмежує дію частини першої цієї статті щодо надання державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям у повному обсязі, що суперечить статті 64 Конституції України.

Автори клопотання також зазначають, що зміст частини другої статті 5 Закону № 1768, у якій використано формулювання „до стабілізації економічного становища в Україні“, не забезпечує передбачуваності її застосування, є нечітким і незрозумілим щодо дії обмеження розміру

соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям в часі, тому зазначене положення не відповідає частині першій статті 8 Конституції України.

2. Велика палата Конституційного Суду України, вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі у зв'язку з постановленням Другою колегією суддів Першого сенату Конституційного Суду України Ухвали від 18 квітня 2018 року про відмову у відкритті конституційного провадження у цій справі, виходить з такого.

Згідно з частиною третьою статті 51 Закону України „Про Конституційний Суд України“ у конституційному поданні щодо конституційності акта (його окремих положень) зазначаються акт (його конкретні положення), що належить перевірити на відповідність Конституції України, та конкретні положення Конституції України, на відповідність яким належить перевірити акт (його окремі положення), а також обґрунтування тверджень щодо неконституційності акта (його окремих положень).

Народні депутати України, стверджуючи про невідповідність статті 46 Основного Закону України положень частин другої – п'ятої статті 5 Закону № 1768, статті 9 Закону № 2246, не розкрили змісту права на державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям у контексті названої статті Конституції України, у якій визначено сутність і обсяг права громадян на соціальний захист, та не довели взаємозв'язку між оспорюваними положеннями законів України і вказаною нормою Основного Закону України. Крім того, автори клопотання не навели аргументів стосовно поширення на працездатних осіб гарантій соціального захисту, передбачених у статті 46 Конституції України.

Твердження народних депутатів України щодо порушення принципу юридичної визначеності положенням частини другої статті 5 Закону № 1768 у зв'язку з тим, що „незрозумілим є хто і як має визначити момент стабілізації економічного становища в Україні“, є необґрунтованими з огляду на таке. Зі змісту частин другої, третьої статті 5 Закону № 1768 вбачається, що повноваження стосовно визначення моменту стабілізації економічного

становища в Україні Законом № 1768 надані Кабінету Міністрів України, який згідно зі статтею 116 Конституції України забезпечує проведення, зокрема, фінансової політики, політики у сфері соціального захисту; розробляє проект закону про Державний бюджет України і забезпечує виконання затвердженого Верховною Радою України Державного бюджету України (пункти 3, 6).

За частиною першою статті 9 Закону № 2246 для осіб, які втратили працездатність, та інвалідів рівень забезпечення прожиткового мінімуму становить 100 відсотків, а для дітей – 85 відсотків відповідного прожиткового мінімуму. Законом № 1768 передбачено збільшення рівня прожиткового мінімуму для кожної дитини, яка входить до складу малозабезпеченої сім'ї, на 10 відсотків, а для окремих категорій – на 20 відсотків, розміру державної соціальної допомоги на кожну дитину віком до 13 років – на 250 гривень, віком від 13 до 18 років – на 500 гривень (частини четверта, п'ята, сьома статті 5). Зазначене спростовує твердження суб'єкта права на конституційне подання про те, що рівень прожиткового мінімуму, встановлений частиною першою статті 9 Закону № 2246, не забезпечує для вказаних категорій осіб рівня життя, не нижчого від прожиткового мінімуму.

Аналіз конституційного подання дає підстави для висновку, що автори клопотання обмежилися цитуванням окремих норм Конституції України, положень міжнародно-правових актів, юридичних позицій Конституційного Суду України, проте, як неодноразово наголошував Конституційний Суд України, зазначене не є обґрунтуванням невідповідності Основному Закону України оспорюваних положень (ухвали Конституційного Суду України від 27 грудня 2011 року № 66-у/2011, від 27 березня 2013 року № 10-у/2013, від 8 липня 2015 року № 29-у/2015, від 4 квітня 2017 року № 4-у/2017, ухвали Великої палати Конституційного Суду України від 24 травня 2018 року № 23-у/2018, від 31 травня 2018 року № 27-у/2018, від 7 червня 2018 року № 34-у/2018).

Крім того, зі змісту конституційного подання вбачається, що народні депутати України не навели жодних аргументів щодо неконституційності положень частин третьої – п'ятої статті 5 Закону № 1768, частин другої, третьої статті 9 Закону № 2246, які визначили як предмет конституційного контролю.

Таким чином, суб'єкт права на конституційне подання не навів обґрунтування тверджень щодо неконституційності положень частин другої – п'ятої статті 5 Закону № 1768, статті 9 Закону № 2246, а отже, не дотримав вимог частини третьої статті 51 Закону України „Про Конституційний Суд України“. Зазначене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 3 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим цим законом.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 150, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 35, 51, 52, 62, 66, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 52 Регламенту Конституційного Суду України Велика палата Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 48 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частин другої – п'ятої статті 5 Закону України „Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям“ від 1 червня 2000 року № 1768–III зі змінами, статті 9 Закону України „Про Державний бюджет України на 2018 рік“ від 7 грудня 2017 року № 2246–VIII на підставі пункту 3 статті 62

Закону України „Про Конституційний Суд України“ – невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим цим законом.

2. Ця Ухвала є остаточною.

**ВЕЛИКА ПАЛАТА
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**